

פרשת האזינו — עֵשָׂה לַךְ רַב

נאמר בפרשה: "זָכַר יְמוֹת עוֹלָם, בְּיַמֵּי שְׁנוֹת דָּוָר נְדוּר, שָׁאֵל אֶבְיָהּ וַנְגַדָּהּ, וְקִנְיָהּ וַיֵּאמְרוּ לָהּ" (לב ז). פירש רש"י: "שָׁאֵל אֶבְיָהּ – אלו הנביאים, שנקראו אבות", כמו שאמר אלישע על אליהו הנביא: "אֶבְיָ אֶבְי רַבָּב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשִׁי" (מלכים ב ב יג); "וְקִנְיָהּ – אלו החכמים".

היסוד הזה שאמר משה רבינו לעם שיש ללמוד תורה מהחכמים, היה שגור בפי שניים מנשיאי הסנהדרין כמופיע בפרקי אבות: "יהושע בן פרחיה אומר: עֵשָׂה לַךְ רַב, וקנה לך חבר" (א ו); "רבן גמליאל אומר: עֵשָׂה לַךְ רַב, והסתלק מן הספק" (א טז).

לשם מה יש ללמוד מרב?

כתב על כך הרמב"ם בפירוש המשניות, שיש חשיבות ללמוד מהרב ולא ללמוד רק מהספרים, כי הלימוד מהרב מבורר יותר ולכן הוא גם מתקיים יותר. וכבר אמרו רבותינו במסכת גיטין (ס). שלכתחילה היה אסור לכתוב את התורה שבעל פה בספרים, והיה צריך ללמוד רק בעל פה, ורק מכיוון שראו חכמים שאנשים מתחילים לשכוח, התירו לכתוב את דברי התורה שבעל פה.

ומדוע יש מעלה בשמיעת הלימוד מפי רב יותר מאשר בקריאת דברי התורה של הרב מתוך ספר? מסביר רבי יהושע פלק כץ בהקדמה ל"ספר מאירת עיניים" על שולחן ערוך חושן משפט, שכאשר הדברים כתובים הלימוד הוא שטחי יותר, כי אין הרגשה שמוכרחים לזכור את הדברים. בנוסף, קשה יותר לכותב להעביר בצורה מדויקת את כוונתו בכתובה, ולכן הכתיבה יוצרת ספקות מה התכוון הכותב.

במסכת ערובין (יג:) מספר רבי יהודה הנשיא שהוא הגיע למעלתו הגדולה בלימוד תורה, הודות לכך שהוא האזין לדברי התורה של רבי מאיר כשישב בבית המדרש ממש מאחוריו. והוא הוסיף שאילו הוא היה יושב לפני רבי מאיר ורואה את פניו, וכמו שנאמר: "וְהָיָה עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֶיךָ" (ישעיהו ל כ) – הייתה מעלת לימוד התורה שלו גבוהה עוד יותר.

מסביר המהרש"א שם, שהבעות הפנים של הרב עוזרות לתלמידים להבין טוב יותר את החומר הנלמד.

התלמוד הירושלמי (מסכת שבת פרק א הלכה ב) מדגיש כל כך את חשיבות לימוד התלמיד מרבו פנים אל פנים, ואף מובאת דעת רבי זעירא שאין אנו צריכים לחשוש לפסקים של רב ששת כי הוא היה עיוור, ועל אף שהוא שמע את הדברים שנלמדו, הוא לא ראה את פני המלמד, ולכן עלול להיות חיסרון בהבנתו.

מכל זה אנו רואים כמה חשוב ללמוד ישירות מרב מאשר לימוד עצמי מתוך ספר, ועל כך נאמר בפרשה "שאל אביה ונגדה, זקניה ויאמרו לך" (לב ז).

ארבעת הימים שבין יום כיפור לסוכות נוהגים בהם קצת שמחה, אין מתענים בהם ואין אומרים בהם תחנון. ומה הטעם לכך?

ראשית, מפני שבימים אלה חנכו את המזבח בבית המקדש הראשון; ועוד טעם לשמחה בימים אלה, משום שעוסקים בהם בהכנות לחג הסוכות.

וטעם נוסף לשמחה בימים אלה כותב האדמו"ר מגור (שפת אמת, סוכות, תרל"ח) על פי הפסוק: "ולישרי לב – שמחה" (תהלים צז יא). אחרי שמיישרים את הלב על ידי התשובה והטהרה בראש השנה וביום כיפור, זוכים לשמחה בחג הסוכות, "זמן שמחתנו".

יהי רצון שנזכה מתוך שמחה לחזור בתשובה שלמה, שנפתח ונקתם לחיים טובים ולשלום, ונתבשר רק בשורות טובות ישועות ונחמות.